

ဆေးဖက်ဝင်အပင်

Gynostemma pentaphyllum (Thunb.) အားလေ့လာတင်ပြခြင်း

1 ခင်စန်းလင်း၊ ကြွယ်ဝေဖြိုး၊ ဝင်းမြင့်နှင့်အောင်မြင့်
သုတေသနဓါတ်ခွဲခန်း၊ တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာန

နိဒါန်း

□ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝအလျှောက်ပေါက်ရောက်သော ဆေးပင်များစွာရှိသည့် အနက် အချို့ ဆေးပင်များမှာအဖိုးတန်၍ ရှားပါးလှပါသည်။ အများပြည်သူသိရှိသော ဆေးပင်များ ရှိသကဲ့သို့ အများပြည်သူ မသိရှိကြသော ဆေးပင်များလည်း ရှိပါသည်။ မြန်မာ့တိုင်းရင်း ဆေးပညာရပ် ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်အတွက် ယခုလက်ရှိ အသုံးပြုနေ သော ဆေးပင်များသာမက ဆေးပင်အသစ်များကိုလည်း အမြဲတစေစူးစမ်းရှာဖွေ သုတေသန ပြုလုပ်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့ မြန်မာတိုင်းရင်းဆေးလောကတွင် ပြည်တွင်းမှ ပရဆေး ပစ္စည်းများသာမက ပြည်ပမှ ဆေးပစ္စည်းများကိုပါ ဝယ်ယူသုံးစွဲနေကြရသည်ဖြစ်ရာ မိမိတို့ နိုင်ငံတွင်ပင် ထုတ်လုပ်နိုင်မည်ဆိုပါက ပြည်ပမှ မှာယူရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ပါ။

တိုင်းရင်းဆေး

ဆေးပင်

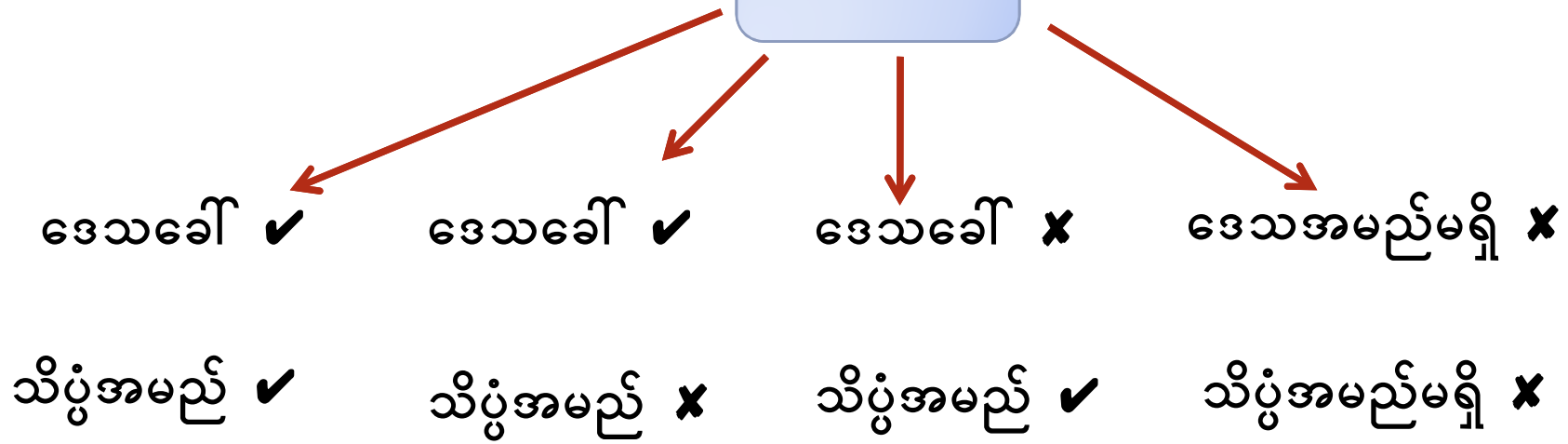
75% - 80%

ရေထွက်ပစ္စည်း

မြေထွက်ပစ္စည်း

20 %-25%

ဆေးပင်

Gynostemma pentaphyllum

မြန်မာအမည် - ?

နောက်ခံအကြောင်းအရင်း

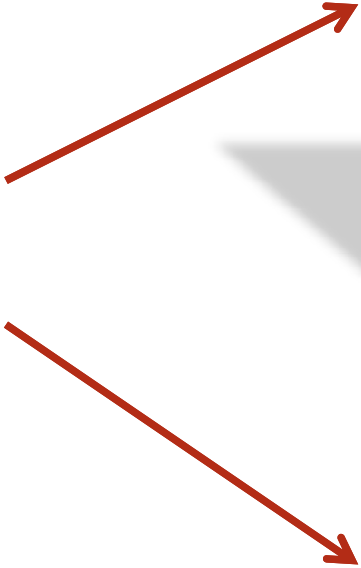
G. pentaphyllum

- - 2009၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဘန်ကောက်မြို့
 - Medicinal Plant Research Institute (MPRT)
 - Tissue culture Department → Plant Tissue culture
- - ထိုင်း၊ တရုတ်၊ ဂျပန် → ဈေးကွက်ဝင်ဆေးလက်ဖက်ခြောက်
- - ဆေးအသုံး → သွေးတိုးရောဂါ၊ ဆီးချိုရောဂါ၊ စိတ်ဖိစီးမှုများခြင်း
အာရုံကြောရောဂါ၊ အသည်းရောဂါ၊ အစာအိမ်ရောဂါ၊ ဂေါက်ရောဂါ
ကိုယ်ခံအားမြင့်တင်ပေးခြင်း၊ သွေးတွင်းအဆီဓါတ်လျော့ကျစေခြင်း
- ပါဝင်သော ခြပ်ပေါင်းများ -
Saponins (triterpene glycosides (or) gypenosides)

ဈေးကွက်ဝင် ဆေးလက်ဖက်ခြောက်

Gynostemma pentaphyllum

1500 Ks

6000 Ks

ရည်ရွယ်ချက်

- ၁။ *Gynostemma pentaphyllum* (Thunb.) ဆေးဖက်ဝင်အပင် မြန်မာ့ရေမြေတွင် ပေါက်ရောက်နေမှု အခြေအနေကို မှတ်တမ်းတင်ရန်။
- ၂။ *Gynostemma pentaphyllum* (Thunb.) အပင်အား **Botanical Confirmation** များ ပြုလုပ်နိုင်ရန်။
- ၃။ *Gynostemma pentaphyllum* (Thunb.) အပင်၏ သတင်းအချက် အလက်များအရ ဆေးဖက်ဝင် အာနိသင်ဆိုင်ရာ သုတေသနများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်။

သုတေသနပြုလုပ်နည်း

- ❑ *Gynostemma pentaphyllum* ဆေးပင်၏ ဓါတ်ပုံကို ထိုင်းနိုင်ငံမှ ယူဆောင်ခဲ့။
- ❑ တိုင်းရင်းဆေးပညာရှင်များထံ ဓါတ်ပုံပေးပို့၍ ဆေးပင်အကြောင်းအရာများ ရရှိနိုင်သမျှ မေးမြန်းစူးစမ်းခြင်း။
- ❑ ရုက္ခဗေဒပညာရှင်များထံ စုံစမ်းခြင်း။
- ❑ သုတေသနလုပ်ငန်းတွင် အသုံးပြုသည့် ဆေးပင်အား ပြင်ဦးလွင်မြို့မှ သွားရောက်စုဆောင်းခြင်း။
- ❑ အပင်စစ်မှန်မှုကို အရင်ဦးဆုံးစစ်ဆေးခြင်းများပြုလုပ်ပြီး Literatures များနှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း။
- ❑ ဆေးပင်၏ ပြင်ပလက္ခဏာများနှင့် အဏုစိတ်ဆဲလ်လက္ခဏာများကို ရုက္ခဗေဒ နည်းပညာများဖြင့် လေ့လာဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းပြုစုလေ့လာခြင်း။
- ❑ ဆေးပင်၊ ဆေးအသုံး တို့ကို စစ်မှန်စွာ အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် အညွှန်းမှတ်တမ်း ပြုစုခြင်း။

တွေ့ရှိချက်များ

Botanical characteristic

Scientific Classification

Kingdom : Plantae

Division : Magnoliophyta

Class : Magnoliopsida

Order : Cucurbitales

Family : Cucurbitaceae

Genus : Gynostemma

Species : *G.pentaphyllum*

❖ *Gynostemma pentaphyllum* ဆေးပင် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက်

အမြင့်ပေ ၃၀၀၀ မှ ၆၀၀၀ အတွင်း ပေါက်ရောက်

❖ ပြင်ဦးလွင်မြို့ ၊ ဦးစိမ်းရီ၏ နေအိမ်တွင် သဘာဝအလျှောက် ပေါက်ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရှိ

❖ ပန်းပွင့်ချိန် ဇွန်လ မှ နိုဝင်ဘာလအထိ

ဆေးပင်

သတ်မှတ်ချက် လက္ခဏာများ

အပင်သဘာဝ နှင့်
အပင်အစိတ်အပိုင်း

စုဆောင်းရရှိသော
G.pentaphyllum ဆေးပင်အား
စမ်းသပ်လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

အပင်သဘာဝ

နှစ်ရှည်ခံ တွားသွားအပင် အမျိုး
အစားဖြစ်ပြီး အရိုင်း ပေါက်ပင်
ဖြစ်ပါသည်။

ပင်စည်

သေးသွယ်ရှည်လျားသည်။
ပြောင်ချော၍ ခြောက်သွေ့လျှင်
အမြောင်းရာများရှိပါသည်။

အရွက်

- ရွက်လွဲ၊ အမွှေးပါရှိ
- ၃-၅ လက်ဝါးရွက်ပေါင်း
- ရွက်သားပါးလွှာ
- ရွက်နားကြာယပ်ပုံ
- ရွက်ထိပ်ချွန်
- ရွက်ညှာတို
- နှာမောင်းသေးသွယ်ထိပ် နှစ်ခွ

ပန်းခိုင်

- ကြားထွက်၊ ရေစင်းပေါင်း
- နှစ်ပွင့်ပေါင်းလိင်စုံ
- အဖိုပန်းခိုင် ၅-၉ စင်တီမီတာ
- အမ ပန်းခိုင် ၄-၆ စင်တီမီတာ

အဖိုပွင့်

- အဖြူ (သို့) အစိမ်းပျော့
- ပွင့်ချပ် (၅)ခု၊ ဥသွယ်ပုံ (သို့) လှံစွပ်ပုံ

အဖိုပွင့်

အမပွင့်

- အဖြူ (သို့) အစိမ်းပျော့
- ပွင့်ချပ် (၅) ခု၊ ဥသွယ်ပုံ(သို့) လှံစွပ်ပုံ
- အစေ့အိမ် လုံးဝိုင်း
- အစေ့ခန်း ၂ (သို့) ၃
- ဝတ်မျှန်ခံတိုင် ၃

အမပွင့်

အသီး

- မွေးညှင်း၊ လုံးဝိုင်း

အသီး

***Gynostemma pentaphyllum* ဆေးပင်၏ အခြားအမည်များ**

ရုက္ခဗေဒအမည်	:	<i>Gynostemma pentaphyllum</i> (Thunb.)
မျိုးရင်း	:	Cucurbitaceae
မြန်မာအမည်	:	Unknown
အင်္ဂလိပ်အမည်	:	Five-Leaf Ginseng
ဂျပန်အမည်	:	Amachazuru
ထိုင်းအမည်	:	Pan-Ja-kham
တရုတ်အမည်	:	Jiaogulan

သုံးသပ်ချက်

လွဲမှားနိုင်သောအပင်များ

G.pentaphyllum

မတ်ကီနို (ရှမ်းပြည်နယ်)

ယင်းနှောင်းနွယ်

မန်းငါးခွ (မွန်ပြည်နယ်)

ဆေးပင်၏ ထူးခြားချက်များ

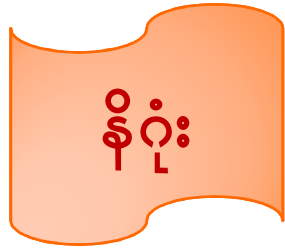
အဖိုပန်းခိုင်

၃ ရွက် နှင့် ၅ ရွက် တွဲလျက်ပုံ

အမ ပန်းခိုင်

- Gynostemma pentaphyllum* ဆေးပင်
- ဆေးပင်မှာ မြန်မာပြည်တွင် ပေါက်ရောက်မှုရှိ
 - သဘာဝအလျောက်ပေါက်ရောက်သောအပင်
 - စိုက်ပျိုးပေါက်ရောက်မှု မရှိ
 - သဘာဝအတိုင်း ပေါက်ရောက်မှုပေါများစွာ
မတွေ့ရှိရ (ထို့ကြောင့် - ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်သျှူး
မျိုးပွားနည်းပညာဖြင့် စီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုး
ထုတ်လုပ်)

အကြံပြုချက်

- ❑ မြန်မာအမည် သတ်မှတ်ပေးရန်လိုအပ်
- ❑ ဆေးဝါးလုပ်ငန်းရှင်များ အနေဖြင့် ပေါများစွာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရန်လိုအပ်
- ❑ ပြည်တွင်းတွင် ထုတ်လုပ်လာနိုင်သည့်အတွက် နိုင်ငံခြားငွေ လျှော့ချနိုင်ရန်
- ❑ ဆေးဝါးဆိုင်ရာ/ ဓါတုဗေဒဆိုင်ရာ သုတေသနများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်
လိုအပ်

References

- **Study on the Taxonomy for family Cucurbitaceae in Upper Myanmar (1990-1991) Tin Tin Thein (Madalay University)**
- **Dr C. A. BACKER (1934) Flora of Java**
- **A checklist of the Trees, Shrubs, herbs and Climbers of Myanmar
W. John Kress Robert A. Defilipps Ellen Farr and Daw Yin Yin**

Kyi

- **A Revised Handbook to the Flora of ceylon**

Online materials

<http://www.Gynostemma.or/g>

Thank you